

Samenvoeging van parochies

Werkinstrument voor het samenvoegen van parochies (fusie)

I.	Het parochiebestuur: algemeen kader	p. 1
II.	Samenvoeging van parochies:	
	a. Algemeen kader	p. 4
	b. Procedureel kader	p. 7
	c. Procesmatig kader	p. 9
	d. Modeldecreet	p. 13
	e. Stroomschema	p. 15

I HET PAROCHIEBESTUUR

algemeen kader

Inleiding

De parochie is een zelfstandige kerkelijke rechtspersoon van de RK Kerk die wordt geregeerd door haar eigen statuut, te weten het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie (verder te noemen: AR, laatste druk: augustus 2006, verkrijgbaar bij SRKK of bisdombureau).

In het kerkelijk recht is het bisdom de plaatselijke kerk. Daardoor komt het aan de bisschop toe parochies op te richten, op te heffen of te veranderen en benoemt de bisschop de pastorale beroepskrachten en de bestuurders van een parochie. De parochie dient het geloof bereikbaar en toegankelijk te maken voor iedereen.

Positie van het bestuur in de parochie

Op grond van het kerkelijk recht is de pastoor beheerder van de rechtspersoon parochie. De pastoor is daarmee voorzitter van het bestuur, dat verder gevormd wordt door ten minste vier andere bestuursleden. Het bestuur bestuurt de parochie en scheidt in dat verband de voorwaarden voor de uitvoering van het pastoraal beleid. Het pastoraal beleid wordt vastgesteld door het pastoraal team, onder verantwoordelijkheid van de pastoor.

Ten aanzien van het vermogensrechtelijke beheer is sprake van een collegiaal bestuur. De pastoor kan een volmacht verlenen aan de vicevoorzitter van het bestuur, zodat deze hem ter zake kan vervangen. Het pastoraal team bestaat uit professionele werkers in het pastoraat (priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers). Zij verrichten hun werkzaamheden op basis van een zending van de bisschop.

Benoeming bestuursleden

Leden van het parochiebestuur worden door de bisschop benoemd. Zij oefenen hun functie dus uit in opdracht van de bisschop en besturen derhalve niet namens de parochianen. Kandidaten voor het bestuur worden aan de bisschop ter benoeming voorgedragen overeenkomstig artikel 27 van het AR. De parochie streeft naar een evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen in het bestuur en kent een leeftijdsgrens van 75 jaar. Bestuursleden worden benoemd voor een periode van 4 jaar en zijn terstond slechts eenmaal herbenoembaar. Het bestuur kiest zelf uit zijn midden een vicevoorzitter, een secretaris en een penningmeester.

Werklast

Het bestuur vergadert in een bepaalde frequentie, bij welke vergaderingen men in principe aanwezig moet zijn. Naast deze vergaderingen en de voorbereidingstijd daarvoor wonen

bestuursleden waar nodig en incidenteel commissie- en werkgroepvergaderingen bij, een en ander afhankelijk van de taak die men in het bestuur vervult. De werklast voor de voorzitter, de secretaris en de penningmeester overschrijdt de hiervoor genoemde tijd en beslaat gemiddeld twee dagdelen per week. Van bestuursleden wordt verwacht dat zij actief deelnemen aan de geloofsgemeenschap die zij dienen, onder andere door deelname aan zondagse vieringen. De tijd die daarmee gemoeid is, is niet opgenomen in de hiervoor geschetste werklast.

Profielschets

Uit het Algemeen Reglement:

- de benoeming van bestuursleden geschiedt door de bisschop;
- benoembaar zijn Rooms-katholieken die uitmunten door een vast geloof, een recht-schapen levenswandel en een wijs oordeel;
- niet benoembaar zijn personen die niet woonachtig zijn in de parochie (tenzij de bis-schop dispenseert), echtgenoten, bloedverwanten van bestuursleden tot in de vierde graad, die in dienstbetrekking staan tot de parochie en/of diegenen die in belangrijke mate leveringen van goederen en diensten ten behoeve van de parochie verrichten.

Algemene eisen aan bestuursleden:

- minimaal 18 jaar;
- aantoonbaar bestuurlijke ervaring;
- in staat om grote lijnen te zien en op beleidsmatig niveau te functioneren;
- voldoende tijd en de bereidheid om die in het bestuurlijk werk te steken.

Specifieke eisen:

- vertegenwoordiging van verschillende disciplines, met name kennis op het gebied van:
 - administratie, financiën en automatisering;
 - het aansturen van een secretariaat;
 - procesbegeleiding en het sturen van organisaties;
 - gebouwen en vastgoedbeheer.
- het hebben van netwerken die voor het werk van de parochie van belang zijn.

Afbakening van taken

Het bestuur van de parochie dient het belang van de organisatie, die een pastoraal doel heeft. Het pastoraal team formuleert het pastoraal beleid, dat door het bestuur van de parochie wordt gefaciliteerd. Dit betekent dat het beleid in het bestuur wordt vastgesteld en daarna voor alle betrokkenen als grondslag geldt. Het beleid wordt bestuurlijk vertaald in een be-groting, die dient te worden goedgekeurd door de bisschop.

Het pastoraal team kan alleen functioneren met een bestuur dat de organisatie inricht en aanstuurt, andersom kan een bestuur alleen functioneren als het weet wat voor pastoraal beleid er gevoerd wordt. Bij het vaststellen van beleid is het van belang om de juiste verhou-dingen in het oog te houden en niet op elkaars stoel te gaan zitten.

Omvang van het bestuur

De ideale omvang van een bestuur ligt rond de zeven personen (inclusief voorzitter). Dit is groot genoeg om de taken van het bestuur te behartigen en klein genoeg om daadkrachtig en efficiënt te werken.

Werving en benoeming van bestuursleden

Bij het samenstellen van een nieuw bestuur is het van belang op een toekomstgerichte wijze een goede mix tussen ervaring, continuïteit en nieuw elan binnen te halen. Het bevorderen van kwaliteit in het bestuur dient de organisatie, het dient ook het functioneren van individuele bestuursleden. Bestuursleden die niet zijn opgewassen tegen hun taak, frustreren niet alleen zichzelf, maar ook collega-bestuurders.

Bestuursleden kunnen open (door middel van een vacature, advertentie etc.) of gesloten (door coöptatie, dat wil zeggen dat de leden zelf iemand aanwijzen) worden geworven. In alle gevallen dient het bestuur van de parochie een profielschets op te stellen, waarbij het in deze notitie gestelde is opgenomen (formeel en materiële eisen) en waar nodig nader aangevuld. Het is van belang dat het bestuur een goede afspiegeling is van de plaatselijke geloofsgemeenschap(en).

aanbevolen literatuur

P. Stassen en A. van der Helm, *Handboek voor de parochiebesturen*, Heeswijk 2007, ISBN 9789076242835, 192 pp.

II SAMENVOEGING VAN PAROCHIES (FUSIE)

a. Algemeen kader

Inleiding

Het bisdom is verdeeld in parochies, die elk een eigen territorium hebben. De bevoegdheid om parochies op te richten, op te heffen of deze te veranderen komt toe aan de bisschop. Hij dient hiertoe de priesteraad te horen.

Grenzen van parochies kunnen veranderen als omstandigheden daarnaar vragen.

De samenvoeging van parochies gebeurt door een decreet van de bisschop. Daarmee richt hij een nieuwe parochie op die als rechtsopvolger alle rechten, verplichtingen, schulden en bezittingen van haar voorganger(s) op zich neemt. In het Nederlands recht wordt de samenvoeging naar kerkelijk recht erkend. De figuur van de samenvoeging wordt in het Nederlands recht fusie genoemd.

Verhouding parochie, bisdom en bisschop

De door de bisschop wettig opgerichte parochie is een zelfstandige rechtspersoon, waarvoor het AR geldt, en die naar Nederlands recht wordt erkend als rechtspersoon naar Nederlands recht. In het kerkelijk recht van de RK Kerk is het bisdom en niet de parochie de plaatselijke kerk. De bisschop is zelf géén bestuurder van de parochies, hij bestuurt het bisdom en heeft een toezichthoudende rol op het hele reilen en zeilen in zijn bisdom, dus zowel op pastoraal-inhoudelijk, als op bestuurlijk en financieel terrein.

Aan zijn verantwoordelijkheden als bestuurder van het bisdom - en toezichthouder van de parochies - geeft de bisschop inhoud door pastorale beroepskrachten en bestuurders te benoemen, reglementen vast te stellen, bisschoppelijke machtigingen af te geven bij bepaalde handelingen, de begroting van instellingen goed te keuren, alsmede de jaarrekening én door de omvang van parochies te bepalen.

Samenvoeging in de praktijk

Door de samenvoeging van parochies ontstaat een nieuwe parochie. Het decreet van de bisschop somt de parochies op die het betreft, hoe de nieuwe parochie gaat heten, welke pastorale beroepskrachten en bestuursleden worden benoemd, de datum waarop de nieuwe parochie een feit is en welke rechtsgevolgen dat met zich meebrengt. Het decreet schept een nieuwe situatie en is constituerend.

De samenvoeging wordt gerealiseerd door middel van een decreet van de bisschop. De bisschop draagt het nieuwe bestuur op een zogenaamde akte van fusie bij de notaris te doen passeren. Deze akte houdt in dat de notaris constateert dat de bisschop een decreet heeft uitgevaardigd waarmee een nieuwe parochie is opgericht en dat hij dit op grond van het kerkelijk recht kon doen. Met de akte van fusie kan de notaris vervolgens een zogenaamde wijziging tenaamstelling van onroerende zaken bewerkstelligen. De akte kan ook in het rechtsverkeer gebruikt worden om in voorkomende gevallen aan derden te overhandigen.

Rechtsgevolgen

De samenvoeging van parochies heeft als belangrijk rechtsgevolg dat vanaf het moment van samenvoeging alle bezittingen, rechten, verplichtingen en schulden van de voormalige parochies naar de nieuwe parochie gaan. Dit noemt men juridisch een overdracht onder algemene titel. Niet alleen die bezittingen, goederen en rechten die men kende gaan op deze manier over naar de nieuwe rechtspersoon, ook hetgeen men niet wist of kende gaat over, alsmede toekomstige rechten (erfenissen bijvoorbeeld).

Dit heeft tot gevolg dat er formeel een nieuwe situatie ontstaat, en die in feite ten uitvoer moet worden gebracht. Daarmee wordt bedoeld dat door het bestuur van de nieuwe parochie op allerlei niveaus aan betrokkenen kenbaar dient te worden gemaakt dat er een nieuwe parochie is ontstaan. Te denken valt aan werknemers, banken, leveranciers, de gemeentelijke overheid, de belastingdienst, bedrijfsverenigingen, pensioenfondsen en andere instanties. Aan genoemden stuurt het nieuwe bestuur bericht dat de nieuwe parochie, door samenvoeging van de voormalige parochies, de nieuwe partij in het contract of contact is. Het is van belang om de wijziging tenaamstelling op alle niveaus zo spoedig mogelijk door te voeren, ter voorkoming van misverstand en verwarring.

Inventarisatie ex canon 1283 CIC

Op grond van canon 1283 van het Wetboek van canoniek recht (Codex Iuris Canonici CIC) dient elke parochie een overzicht te hebben van haar rechten en verplichtingen. Dit betekent een recent financieel overzicht (balans of recente jaarrekening), een overzicht van de bestaande contracten (rondom personen, gebouwen etc.), een overzicht van de onroerende en roerende zaken (kerkelijke en profane). Waar een dergelijk overzicht onverhoopt ontbreekt is de samenvoeging een goed moment om het op te stellen.

De inventarisatie bevat in elk geval:

- een balans
- een lijst met onroerende zaken (eventueel met waardstelling)
- een lijst inzake kerkelijk kunstbezit (geregistreerd via de SKKN)
- een lijst met roerende goederen (huisraad en kantoorinventaris)
- een overzicht van lopende verplichtingen, te weten:
 - arbeidsovereenkomsten of daarmee vergelijkbare overeenkomsten;
 - huur- en pachtovereenkomsten;
 - fundaties;
 - hypotheek;
 - zakelijke rechten;
 - geldleningen;
 - bruikleenovereenkomsten;
 - lasten en dergelijke, voortkomend uit erfstellingen;
 - verzekeringsovereenkomsten (met name i.v.m. opstallen);
 - andere overeenkomsten die van belang zijn.

c. Procedureel kader

Inleiding

Samenvoeging van parochies gebeurt door een decreet van de bisschop (canon 515 CIC). Formeel dient de bisschop de prieterraad te horen. Samenvoeging vindt doorgaans plaats op verzoek van de betrokken parochies, formeel is een dergelijk verzoek niet nodig.

Als parochies samengevoegd willen worden, dienen zij derhalve een verzoek daartoe in bij de bisschop. De behandeling van het verzoek op het bisdom vergt ongeveer drie maanden, mits het verzoek voorzien is van de complete informatie. Is dit laatste niet het geval, moet deze alsnog opgevraagd worden, hetgeen uiteraard extra tijd vergt.

De besturen van de parochies dragen de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het verzoek, hetgeen niet wil zeggen dat zij ook het voorbereidend werk moeten doen. Dit kan men aan een stuurgroep, commissie of werkgroep overlaten.

Informatie

Welke informatie moet nu bij het verzoek aanwezig zijn?

1. Informatie die in het decreet wordt opgenomen, dus bijvoorbeeld: datum waarop de samenvoeging ingaat, nieuwe naam van de parochie, namen van bestuursleden en pastorale beroepskrachten en welke kerk als parochiekerk wordt aangewezen.
2. Daarnaast dient uit stukken te blijken dat de parochianen bij het traject tot samenvoeging betrokken zijn geweest en daarover zijn gehoord. Dit kan op allerlei manieren blijken, zodat hier geen concrete stukken worden genoemd die in dit verband aangeleverd zouden moeten of kunnen worden.
3. Vervolgens dient het verzoek een overzicht te bevatten van de rechten en verplichtingen van de parochies die om samenvoeging verzoeken. Dit betekent een recent financieel overzicht (balans of recente jaarrekening), een overzicht van de bestaande contracten (t.a.v. personen, gebouwen etc.), een overzicht van de onroerende zaken en van de roerende zaken (kerkelijke en profane). De hier genoemde overzichten dient elke parochie op grond van canon 1283 CIC te hebben. Waar dit niet het geval is, is de samenvoeging een goed moment om dit alsnog te maken.
4. Ten slotte dient het verzoek een pastoraal beleidsplan te bevatten. De plaatsing van dit onderdeel als laatste zou de suggestie kunnen wekken dat dit onderdeel geen prioriteit heeft. Het beleidsplan is echter, als het goed is, de basis voor de samenvoeging. Het ontbreken van een beleidsplan is evenwel formeel geen belemmering voor de samenvoeging, het ontbreken van de andere stukken is dat wel.

Tijd

Hoeveel tijd kost een traject naar samenvoeging? Het antwoord op deze vraag is niet eenduidig te geven, doordat het afhangt van de beginsituatie. Als er sprake is van parochies die

al jaren samenwerken in de vorm van een personele unie, dan is de tijd korter dan wanneer parochies net met elkaar in gesprek zijn gegaan.

Als vuistregel valt het volgende te zeggen.

Het verzamelen van de benodigde gegevens (zie hierboven), het bedenken van een nieuwe naam en het werven van bestuursleden kost ongeveer een half jaar. Inclusief de drie maanden die het bisdom nodig heeft voor de beoordeling van het verzoek, is een traject van één jaar dus redelijk. Afhankelijk van de lokale situatie kan deze termijn langer zijn.

Notaris

Het decreet van de bisschop constitueert een nieuwe situatie, vanaf dat moment bestaat de nieuwe parochie kerkrechtelijk, hetgeen ook naar Nederlands recht zo is. Ter wille van de Nederlandse praktijk (het verkeer met banken, de tenaamstelling bij het kadaster etc.) draagt het bisdom het bestuur van de nieuwe parochie op het decreet van de bisschop via een akte van fusie bij een notaris te laten passeren. De notaris stelt daarbij vast dat van een samenvoeging naar kerkelijk recht sprake is geweest, en dat deze de gewenste gevolgen heeft naar Nederlands recht. De akte die de notaris opmaakt is te gebruiken in het rechtsverkeer, voor het geval derden zouden willen weten hoe de nieuwe parochie formeel is ontstaan. Het decreet van de bisschop wordt in dit verband niet door iedereen herkend, een akte van de notaris wel.

Procedureel

Uiterlijk drie maanden voor de datum waarop de samenvoeging een feit zal zijn, ontvangt het bisdom van de parochies de noodzakelijke gegevens, dat wil zeggen: de namen (van de nieuwe parochie, pastorale beroepskrachten, bestuurders), de inventarisatie en een beleidsplan. Op grond van het AR (artikel 55) ontvangt het bisdom uiterlijk op 1 november een begroting voor de nieuwe parochie.

Medewerkers van het bisdom bekijken de door de parochies ingezonden stukken, controleren deze op volledigheid en juistheid, waarna het decreet wordt opgesteld, door de bisschop ondertekend en aan de parochie verzonden.

Nadat de samenvoeging een feit is, zorgt het bestuur van de nieuwe parochie voor het passeren van de akte van fusie bij de notaris.

De samenvoeging van parochies kan - gedurende zes maanden - ook met terugwerkende kracht gebeuren. De formele datum van ingang ligt dan in het verleden, hetgeen boekhoudkundig van belang kan zijn. De benoeming van bestuursleden kan echter formeel niet met terugwerkende kracht geschieden. Mensen kunnen immers niet verantwoordelijk gehouden worden voor een periode waarin zij formeel geen bestuurder waren.

Bezwaar en beroep

Op grond van het kerkelijk recht kan iedere belanghebbende aan de bisschop verzoeken om een door hem opgesteld decreet te herroepen. In voorkomende gevallen wordt een dergelijk

bezwaar behandeld door het Diocesaan Bureau voor Geschillen, die een advies geeft aan de bisschop. Het staat de bisschop vrij dit advies al dan niet te volgen. De belanghebbende kan tegen een voor hem onbevredigende uitslag binnen tien nuttige dagen (dat wil zeggen: werkdagen) beroep aantekenen bij de Apostolische Stoel te Rome.

d. Procesmatig kader

Het decreet

Om twee of meer parochies samen te voegen tot een nieuwe parochie is een decreet van de bisschop nodig. In dit decreet zal een oprichtingsdatum genoemd worden. Vanaf die datum is de nieuwe parochie een feit en is er een nieuwe rechtspersoon gecreëerd, die alle rechten en plichten van de oude rechtspersonen (de huidige parochies) overneemt. De bisschop zal doorgaans slechts een decreet uitvaardigen indien uiterlijk drie maanden voor de beoogde datum van samenvoeging een verzoek tot de uitvaardiging van dit decreet in het bezit is van de bisschop.

Wil de bisschop zijn decreet uitvaardigen, dan moeten in ieder geval de volgende zaken geregeld zijn:

De pastoorsfunctie

Er moet duidelijk zijn wie de pastoorsfunctie binnen de nieuwe parochie gaat vervullen. Volgens het kerkelijk recht zijn hiervoor verschillende mogelijkheden:

- Er wordt een priester benoemd tot pastoor. Deze pastoor kan alleen of met andere priesters, diakens of pastoraal werkers de professionele pastorale taken binnen de nieuwe parochie behartigen.
- Er komt een team bestaande uit priester(s), diaken(s) en/of pastoraal werker(s) (m/v), van wie een priester tot moderator benoemd wordt. Het team behartigt gezamenlijk de professionele pastorale taken.
- Er wordt een priester die elders werkzaam is tot administrator benoemd en de feitelijke professionele pastorale taken worden door één of meer priesters, diakens en/of pastoraal werkers (m/v) verzorgd.

Om duidelijkheid te krijgen over de vervulling van de pastoorsfunctie zal er overleg gepleegd moeten worden met de afdeling Personeel & Organisatie van het bisdom en met de betrokken pastorale beroepskrachten. Ook al zou er niet veel veranderen, dan is het toch goed om de personele invulling vast te stellen.

Het parochiebestuur

Er moet een parochiebestuur komen, dat de verantwoordelijkheden en taken van de huidige besturen overneemt. Het nieuwe bestuur bestaat minimaal uit vijf personen:

- voorzitter is de pastoor, moderator of administrator
- vice-voorzitter
- secretaris
- penningmeester
- één of meer leden

Er zal nagedacht moeten worden over:

- De samenstelling van het nieuwe bestuur, waarbij men oog dient te hebben voor:
 - de continuïteit met de huidige besturen,
 - de wijze waarop het nieuwe bestuur gaat functioneren,
 - het eventueel oprichten van bestuurscommissies (aanbeveling: in ieder geval een financiële commissie en een gebouwencommissie).

- De afronding en overdracht van de oude besturen. Een groot deel van de taken kan al voor de datum van samenvoeging worden overgenomen door een parochiebestuur i.o.. De verantwoordelijkheid blijft dan nog wel bij de huidige besturen liggen, maar deze geven mandaat aan het bestuur i.o. om de feitelijke taken te behartigen. De financiële afhandeling zal enige maanden na de datum van samenvoeging haar beslag krijgen. De penningmeesters van de parochies die samengevoegd worden, ronden onder leiding van de nieuwe penningmeester hun taken af.

De besturen van de parochies die samengevoegd worden, stellen in onderling overleg het nieuwe parochiebestuur samen. Indien in één of meer parochies nog parochieraden of pastorievergaderingen zijn, worden zij om advies gevraagd .

De financiële samenvoeging

Er zal niet langer sprake zijn van gescheiden financiële circuits: er komt één financieel circuit waarbinnen de financiële middelen van de huidige parochies geïntegreerd worden. Dit vraagt van de huidige parochies dat zij alle financiële middelen op orde hebben en de geldstromen inzichtelijke maken voor elkaar. Met ingang van de datum van samenvoeging worden de boeken van de huidige parochies afgesloten en wordt de rekening opgemaakt en overgedragen aan de penningmeester van het nieuwe bestuur. Na het goedkeuren van de Rekening en Verantwoording van de huidige parochies wordt door de bisschop decharge verleend aan de besturen van de parochies. Het nieuwe parochiebestuur moet weten welke geldmiddelen tot zijn beschikking staan en voor welke uitgavenposten het komt te staan vanaf de datum van samenvoeging. Op grond daarvan zal een meerjarenbegroting gemaakt worden en vanaf de datum van samenvoeging een begroting tot het eerstkomende boekjaar. Het is van belang dat de huidige penningmeesters samen met de beoogde penningmeester van het nieuwe bestuur (eventueel samen met financiële adviseurs en administrateurs waar de parochies thans gebruik van maken) komen tot deze begrotingen. Eveneens kan men voor advies en begeleiding een beroep doen op de financiële afdeling van het bisdom. Er wordt tevens een inventarisatie gemaakt van de roerende en onroerende bezittingen die onder het beheer van het nieuwe bestuur komen.

Een naam voor de nieuwe parochie

De nieuwe parochie krijgt een naam. Deze naam is aan criteria gebonden. Globaal gezegd moet het ofwel een naam van een of meer heiligen zijn ofwel een openbaringsgegeven uit de Schrift. De naam van de parochie hoeft niet gelijk te zijn aan die van het kerkgebouw. Kerkgebouwen behouden in principe hun naam.

Bij de naamkeuze verder de volgende adviezen.

- Voeg niet zonder meer de namen van de betrokken parochies samen en maak daar de nieuwe naam van, omdat dit meestal geen fraai resultaat geeft.
- Kies niet voor één van de namen van de huidige parochies, tenzij de huidige parochiebesturen unaniem akkoord zijn.
- Kies bij voorkeur niet voor een naam die al in de omliggende plaatsen gebruikt wordt.
- Ga na bij het bisdom, voordat de naam definitief wordt vastgesteld, of de naam op bezwaren stuit.
- De naamgeving van de parochie is bij uitstek ook een aspect van de samenvoeging waarbij de parochianen betrokken kunnen worden.

Vaststellen van de parochiekerk.

Volgens het kerkelijk recht kan een parochie slechts één parochiekerk hebben. Andere kerken hebben de status van bijkerk of kapel. Er zal dus gekozen moeten worden welk kerkgebouw na de samenvoeging de status van parochiekerk krijgt. Indien na de samenvoeging ook gedacht wordt aan een proces van sluiting van kerkgebouwen, dan kan deze keuze gevoelig liggen. Het is daarom van belang om hier op te merken dat het ook om een voorlopige keuze kan gaan. Het parochiebestuur kan op een later tijdstip de bisschop verzoeken om een ander kerkgebouw tot parochiekerk te benoemen. Om tot een keuze van een parochiekerk te komen zou men een programma van eisen kunnen opstellen en vervolgens kunnen bezien welk kerkgebouw het meeste voldoet aan die eisen. De medewerker kerkopbouw van de diocesane dienstverlening kan een voorbeeld van een programma van eisen geven.

Pastorale eenwording

Verschillende geloofsgemeenschappen worden één geloofsgemeenschap. Het zal bijna nooit zo zijn dat op de datum van samenvoeging dat traject al afgerond is. De feitelijke eenwording is een lang proces waar jaren overheen gaan.

Er zal in ieder geval sprake moeten zijn van een visie op de nieuwe parochie en de vertaling daarvan in hoofdlijnen van beleid op de nieuwe parochie. Binnen de visie en het beleid kunnen de besturen aangeven wat de beoogde meerwaarde van de samenvoeging is.

Uitgangspunt van de eenwording is dat in iedere gemeenschap van de nieuwe parochie een pastoraatgroep gaat functioneren. Er zal gesproken moeten zijn met de werkgroepen en vrijwilligers die op de verschillende pastorale en bestuurlijke werkvelden actief zijn op welke manier zij zich kunnen en willen inzetten voor de nieuwe gezamenlijke parochie.

Van groot belang is dat ook de parochianen gehoord worden over de ophanden zijnde samenvoeging. Dit vraagt zowel dat de parochianen via diverse communicatiemiddelen op de hoogte worden gesteld van de ophanden zijnde samenvoeging alsook dat er minimaal één parochiebijeenkomst wordt gehouden waarin de parochianen zich kunnen uitspreken over de samenvoeging. De communicatie met vrijwilligers en parochianen zal een belangrijk onderdeel moeten zijn van het proces van samenvoeging. De bisschop zal doorgaans niet eerder zijn decreet uitvaardigen dan nadat er enige garantie is dat de samenvoeging op voldoende draagvlak onder de parochianen kan rekenen.

In het proces zullen ook momenten kunnen zitten waarin meer liturgisch en pastoraal expliciet aandacht is voor de samenvoeging. Een natuurlijk moment kan een zondagsviering zijn rond de datum van samenvoeging, waarin de bisschop voorgaat en de samenvoeging liturgisch vorm krijgt.

Organisatorische eenwording

Het opstellen en vaststellen van een organogram van de nieuwe parochie, waaruit duidelijk wordt waar de verantwoordelijkheden liggen en hoe de communicatielijnen gaan lopen, is vaak de beste manier om de organisatie van de nieuwe parochie te ontwikkelen.

In het organogram kan de volgende onderverdeling worden gemaakt.

- a. Personen en groepen die pastorale en bestuurlijke leiding geven aan de parochie.
- b. Personen en groepen die betrokken zijn bij beleidsvoorbereiding en inspraak in het beleid: pastorale vergadering, pastoraatgroepen, werkgroep gebouwbeheer e.a..
- c. Personen en groepen die betrokken zijn bij de uitvoering van het pastorale en bestuurlijke beleid: vrijwilligers, werkgroepen, etc.
- d. De parochiegemeenschap.

Veelal zal pas na de datum van samenvoeging begonnen kunnen worden met de implementatie van dit organogram en zal het bijstellingen kennen. Indien de parochie verschillende kerkgebouwen behoudt, zal er zowel oog moeten zijn voor de centrale organisatie, als voor de organisatie per kerklocatie.

Het proces van samenvoeging

Om de bovenstaande onderdelen te realiseren zal er planmatig te werk gegaan moeten worden.

Als eerste spreken de betrokken parochiebesturen in een intentieverklaring uit dat zij voornemens zijn om de parochies samen te voegen, wat de beoogde datum van samenvoeging is en welke planning daaruit voortvloeit. Deze intentieverklaring wordt ter kennisgeving aan het bisdom Rotterdam (afdeling P en O) gestuurd.

Er komt een fusieprojectgroep die in opdracht van de huidige besturen de verschillende onderdelen voorbereidt en waar nodig vervolgstappen uitvoert en de voortgang van het proces bewaakt. Tot aan de datum van samenvoeging blijven de huidige besturen verantwoordelijkheid dragen voor het proces van samenvoeging.

Uiterlijk drie maanden voor de beoogde datum sturen de huidige besturen hun definitieve aanvraag voor de samenvoeging naar de bisschop van Rotterdam. Deze aanvraag is door alle de besturen wettig ondertekend (AR art. 51). Dit alles betekent dat er tussen de intentieverklaring en de definitieve aanvraag een besluitvormingsproces heeft plaatsgevonden over de verschillende onderdelen van het proces van samenvoeging en dat de tekst van de aanvraag wordt goedgekeurd door de huidige besturen. Hiervoor zal tijd ingeruimd moeten worden binnen de bestuursvergaderingen. Indien gewenst of noodzakelijk zullen leden van de fusieprojectgroep bij dit onderdeel van de vergadering aanwezig zijn.

V. MODELDECREET

Bisschop van Rotterdam
Koningin Emmaplein 3
3016 AA Rotterdam
tel.: 010-2815183
fax: 010-4367190
postbank: 464304
www.bisdomrotterdam.nl
e-mail: a.d.jong@bisdomrotterdam.nl

Aan de parochies
(*namen*)
te (*plaatsen*)

zaaknummer:
Onderwerp: fusiedecreet

Rotterdam, (*datum*)

SAMENVOEGING VAN DE PAROCHIES (*namen*) TE (*plaats*) EN OPRICHTING VAN DE PAROCHIE (*naam*).

Al geruime tijd praten de parochies (*namen*) met elkaar over verdergaande vormen van samenwerking. Naar het oordeel van alle besturen is fusie de beste weg om klaar te zijn voor de komende (personele) ontwikkelingen en om krachten te bundelen om een vitale en aantrekkelijke katholieke kerkgemeenschap te kunnen zijn in dit deel van het bisdom Rotterdam. Dat moment is nu aangebroken en bij schrijven d.d. (*datum*) heeft u mij verzocht te mogen fuseren tot één parochie. Bij dit alles zijn de parochianen steeds betrokken geweest.

Overeenkomstig en op grond van mijn bevoegdheid daartoe, zoals bepaald in canon 515 van de Codex Iuris Canonici (C.I.C.) en met inachtneming en van toepassing-verklaring van Canon 121 (C.I.C.) heb ik, na verkregen positief advies van de Adviescommissie Pastorale Organisatie d.d. (*datum*) en na de Priesterraad, in vergadering bijeen op (*datum*) gehoord te hebben, besloten uw parochies samen te voegen, zodat hieruit één nieuwe parochie ontstaat in de zin van Canon 515 (C.I.C.). Met ingang van (*datum/feest*) voeg ik samen de parochies (*namen*) en richt ik in hetzelfde territorium één nieuwe parochie op die hierbij de naam of de titel (*naam*) krijgt. De parochie hoort tot de kring (*naam*).

Overeenkomstig Canon 121 (C.I.C.) verkrijgt de nieuwe parochie met ingang van (*datum*) alle zaken- en vermogensrechten eigen aan de (*aantal*) fuserende parochies, en

neemt zij alle verplichtingen op zich, die op dezen rusten. Hieronder zijn begrepen alle rechten en plichten, schulden en bezittingen, overeenkomsten en fundaties, hypotheeken, geldleningen e.d., zoals deze overeenkomstig Canon 1283 (C.I.C.) zijn vastgesteld op een inventarislijst, en overigens ook die daarbij niet genoemd zijn doch geacht moeten worden hier eveneens onder te vallen.

Het bestuur van de parochie draag ik op ervoor te zorgen dat alle nodige regelingen voortkomend uit dit besluit naar kerkelijk en naar Nederlands recht worden nageleefd en tevens dat een en ander zal worden vastgelegd in een notariële akte.

Met ingang van *(datum)* benoem ik de zeereerwaarde heer *(naam)* tot pastoor en verleen ik de kerkelijke zending als pastoraal werker aan *(naam; eventueel ook andere teamleden)*. Zij zullen tezamen het pastorale team vormen van de parochie *(naam)*. Aan hen vertrouw ik de pastorale zorg in de nieuwe parochie toe.

Eveneens met ingang van *(datum)* benoem ik tot leden van het bestuur van de parochie *(naam)* *(samenstelling)*. Hun benoeming is conform het "Algemeen Reglement voor het Bestuur van een Parochie", voor een eerste termijn van vier jaar, aflopend op *(datum)*. Het bestuur zal zelf voor een rooster van aftreden zorg dragen.

Allen die tot *(datum)* behoren tot de parochies *(namen)* verklaar ik vanaf die datum te behoren tot de nieuwe parochie *(naam)*. De grenzen van de parochie zullen in een later stadium worden vastgesteld, doch komen overeen met de buitenste begrenzing van de oude parochies. Als parochiekerk wijs ik aan *(naam parochiekerk)*.

Dit besluit dient op de gebruikelijke wijze aan de parochianen bekend gemaakt te worden. Binnen de termijn van tien nuttige dagen na betekening van dit decreet kan overeenkomstig Canon 1734 C.I.C. aan mij een verzoek om verbetering of herziening van dit decreet gedaan worden. Als datum voor betekening van dit decreet bepaal ik *(datum)*.

Ik wens de nieuwe parochiegemeenschap Gods zegen toe. Moge zij daadwerkelijk bij kunnen dragen aan het present stellen van de kerk in dit deel van de Randstad, opdat het Evangelie van Jezus Christus gehoord en beleefd mag blijven, en een daadwerkelijk getuigenis mag zijn van "het geheim van de maan".

Met vriendelijke groet en zegenwens,

In Christo,

+ A.H. van Luyn s.d.b.
bisschop van Rotterdam

(naam)
kanselier

E. STROOMSCHEMA

	2 maanden	4 maanden	2 maanden	3 maanden	Na samenvoeging	
Pastoorst-functie	Verkenning van het proces van samenvoeging met de fusierende besturen Intentieverklaring Oprichting taakgroep	Overleg P&O, besturen en betreffende pastores over invulling pastoorst-functie en pastorale bezetting.	Vaststellen invulling pastoorst-functie en pastorale formatie	Eventuele voorbereidende activiteiten om de pastoorst-functie van start te laten gaan.	De wijze waarop de pastoorst-functie gestalte krijgt gaat van start	
Parochie bestuur		Voorstel samenstelling en werkwijze parochiebestuur	Bespreking voorstel en personele invulling daarvan.	Vaststellen nieuw bestuur	Parochiebestuur i.o. gaat van start en krijgt van de huidige besturen mandaat om zaken die met de toekomstige parochie te maken hebben te behartigen. Huidige besturen rond de lopende zaken af en/of dragen die over aan het bestuur i.o.	Parochiebestuur krijgt alle bestuurlijke verantwoordelijkheid over de nieuwe parochie
Financiën en bezittingen		Penningmeesters maken in onderling overleg een inventarisatie van de financiële gang van zaken binnen de parochies. Rapporteren hun bevindingen aan de besturen en doen voorstellen voor de begroting van de nieuwe parochies. Inventarisatie roerende en onroerende goederen.		Vaststelling meerjaren-begroting en begroting komende boekjaar. Besluit wat er met de roerende en onroerende goederen van de parochies gaat gebeuren na de fusie.	De huidige besturen (penningmeesters) zorgen voor een correcte afronding van de financiële zaken. Eventuele 'lijken' worden correct opgeruimd.	O.l.v. de nieuwe penningmeester maken de penningmeesters de R & V op van de oude parochies. Nadat het bisdom de R & V heeft goedgekeurd krijgen zij decharge.
Naam parochie		Voorstel om tot naam parochie te komen	Uitvoering voorstel	Vaststellen naam		Parochie gaat onder nieuwe naam verder
Parochiekerk + overige kerkgebouwen.			Bekijken van de mogelijk- en noodzakelijkheid om het kerkgebouw aan te passen aan de nieuwe gemeenschap.		Vaststellen over inrichting parochiekerk en de wijze waarop dat gerealiseerd wordt	Uitvoering inrichting Parochiekerk. Proces onttrekking kerkgebouwen
Pastorale eenwording		Inventarisatie gevoerde beleid en de wijze waarop dat uitgevoerd wordt (werkgroepen, e.d.)	Parochiebijeenkomst over de voorgenomen samenvoeging. Daarna start gesprekken met werkgroepen en vrijwilligers over de fusie en hun inzet binnen de gefuseerde parochie.	Besluit of er in de nieuwe parochie een pastoraatsgroep komt en zo ja hoe die wordt samengesteld	Pastoraatsgroep i.o. gaat van start. Vaststellen visie en hoofdlijnen beleid nieuwe parochie	Fusieviering met bisschop De verdere pastorale eenwording krijgt gestalte Werkgroepen en vrijwilligers gaan meer en meer voor het geheel werken Parochianen worden één gemeenschap.
Organisatie		1 ^e concept organogram	Bespreking organogram	Vaststellen organogram	Start implementatie	Vervolg implementatie
Proces van fusiebesluit		Bespreking van de voorstellen op de verschillende onderdelen		Aanvraag fusie naar bisschop	Bespreking in diocesane gremia: APO, Priesterraad, staf. Bisschop neemt besluit.	Decreet bisschop. Nadien wordt de oprichting van de parochie notarieel vastgelegd.
Communicatie		In een of meerdere parochiebijeenkomsten worden de parochianen geïnformeerd over de voorgenomen fusie		Via de parochiebladen, de website en kanselberichten worden de parochianen op de hoogte gesteld van de ontwikkelingen binnen het fusieproces. Eventueel vindt er nog een tweede parochiebijeenkomst plaats.		